

Ola Lönnqvist
December 2011

Skällviks Borg i Riksantikvarieämbetets arkiv

Ög Skällvik A/B – Y

45-43* Byggnadshistoria i huvudsak om Stegeborg

1-15* Ett brev från Margit Karlsson, Linköping, daterat 23/11 1967, till riksantikvarieämbetet.

Hon har haft i uppdrag att skriva från landsantikvarien och noterar förslag på beredskapsarbeten omfattande bl a Skällviks borg. (7090/1967)

2-14* Intyg från landsantikvarie Sven E Noreen, Linköping, daterat 20/11 1967.

Det framgår inte till vem det är ställt, men han noterar att de planerade arbetena på Skällviks borg inte påbörjats.

3-13* En skötselplan undertecknad av Ingvar Jansson, Stockholm, daterad 3/11 1967.

Det framgår inte till vem han vänder sig med planen, men den rör Skällviks borg och planen innebär att han föreslår hur och var röjning skall ske dels vid ett speciellt tillfälle och årligen

4-44* En ansökan om beredskapsarbete (ej kopierad, men avfotograferad den 2/12 2011)

5-12* Ett brev från Bengt Cnattingius, Linköping, daterat 19/8 1960, till riksantikvarieämbetet.

Han informerar om att Ragnar Danieleson anmält att en hamnanläggning hittats vid Skällviks borg och besiktning genomförts av Gunnar Lundqvist. Den hade hittats vid muddringsarbete för småbåtshamn vid Tegelladan. Träresten hade hittats såväl på land som i vattnet och tyder på en trolig hamnanläggning. Cnattingius föreslår att detta skall betraktas som en ”fast fornlämning” och att fortsatta muddring ej får ske. (5391/1960)

6-11* 4 st fotografier från Skällviks borg, fotade 1960 av Gunnar Lindqvist. (5391/1960)

7-10* Registerblad över brev från Danielsson 28/7 1960 till Cnattingius ang en trolig lastbrygga tillhörande slottet.

8-9* Utdrag ur den ekonomiska kartan visande Skällviksborg (Stege slottsruin), eventuellt daterat 1960. (5391/1960)

9-8* Ett brev från Per-Olof Westlund, riksantikvarieämbetet, daterat 6/12 1958, till Landsantikvarien i Linköping (dvs Bengt Cnattingius).

Han noterar att Danielssons brev anlänt och att man inget har emot att arbete utföres om det sker under daglig kontroll av kulturhistoriskt skolad kontrollant. (6477/1958)

10-7* Ett brev från Bengt Cnattingius, Linköping, daterat 25/11 1958, till riksantikvarieämbetet.

Han bifogar Danielsson brev ovan men noterar att det finns andra uppgifter i länet som man i första hand bör beakta. (6477/1958)

11-6* Ett brev om 2 sidor från Ragnar Danielsson, Stegeborg, daterat 18/11 1958, till intendent Bengt Cnattingius.

Han skriver att med anledning av rådande arbete med att underhålla gamla fornminnen bör man även vidta åtgärder vid Skällviks borg.

En del av muren rasade när man förra gången gjorde arbeten där.

Den östra sidan, nära båtsmanstorpet, bör man åtgärda och han föreslår hur det skall gå till, utan att förstöra den. ”Platsen och ruinen skulle få ett tilltalande utseende”. (6477/1958)

12-5* Ett brev från Erik B Lundberg, Stockholm, daterat 9/9 1949, till riksantikvarien.

Han noterar att han besökte ruinerna efter Skällviks borg i samband med sitt besök på Stegeborg den 3/9 1949 tillsammans med förvaltaren Danielsson. Han föreslår att röjning sker och att vissa partier konserveras. Arbetet kan ske nästa år då arbete skall utföras vid Stegeborg.

Riksantikvarien har noterat på brev den 13/9 1949 att röjningsarbete skall verkställas i samband med Stegeborgsarbetena. (4123/1949)

13-4* Ett brev från Sverker Jansson, Stockholm, daterat 4/1 1947, till Riksantikvarieämbetet.

I detta noteras att en fornminnesinventering gjorts i Östergötland och att Skällviks borg besöktes den 14/10 1946. (Man hänvisar till en uppmättningsritning av A W Lundberg 1902). Man skriver att hela området är fullständigt igenvuxet, en del av skalmuren har rasat, och att det på grund av växtligheten är svårt att få en uppfattning av planläggningen.

Riksantikvarien har noterat på brev den 13/9 1949 att röjningsarbete skall verkställas i samband med Stegeborgsarbetena. (0038/1947)

14-3* Ett registerblad som omnämner arkitekten August Waldemar Lundbergs undersökning år 1902 av Skällviksborg ("Folkunga – Stegeborg") som finns i Hans Hildebrands brevsamling och i ritningssamlingarna Ög 2598-2602 F.

15-2* Brev om 23 sidor från L C Wiede, Linköping, daterat 14/6 1867, till Riksantikvarien.

Han informerar, på uppdrag av Östgöta Fornminnesförening, om planen (ritning?) af Stegeborgs äldsta ruin upprättad av kyrkoherde C Ph Linde i Jonsberg då han var komminister i Skällvik och St Anna samt tillsyningsman över fornminnena i skärgården och om en avritning av hovgården i Göstrings härad.

Wide framför önskemål om att riksantikvarien besöker orten. I ett PS noteras att något som kallas "Greifswalddissertation" om Stegeborg (dvs en doktorsavhandling från den orten) får behållas om så önskas, annars returneras.

16-19* En 11-sidig rapport från A W Lundberg, daterad 23/8 1902, ställd till Kongliga Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien.

Han redovisar de undersökningar och konserveringsarbeten som gjorts 1902 vid "det äldre slottet Stegeborgs ruiner". Informationen är mycket fyllig och detaljerad och kan efter närmare studier ge en mycket bra bild av anläggningens utseende före och efter åtgärderna 1902. Rapporten inledes med att man anger att man haft rådplägning med Emil Ekhoff innan arbetet påbörjats.

17-19* Rapportens (Nr 16 ovan) 4 sidor innehåller en förteckning över 22 fynd man gjort på platsen.

Han hänvisar även till "bifogade teckningar", vilka bör vara vad som ovan nämns som nr 16. Daterad 18/8 1902.

16 och 17-19*

Min kommentar: Vad avses med "det äldre slottet Stegeborgs ruiner"?

År 1902 fanns det, precis som nu 2011, 3 slott som kan benämnas Stegeborgs slott. Den nuvarande huvudbyggnaden, var färdigbyggd 1806.

Ruinen på holmen i Slätbaken, det egentliga Stegeborgs slott, med sin storhetstid under Vasa-tiden.

Ruinen vid Yxeltorpsviken, numera kallad Skällviks borg, med sin storhetstid under tidig medeltid.

Med ordet "äldre" bör man syfta på Skällviks borg och inte på ruinen på holmen i Slätbaken. I rapporten från 1902 nämns överhuvudtaget inte något torn eller någon kastal, vilket rimligtvis bör ske om man avser ruinen på holmen. (483/1902)

Vid mitt besök på Riksantikvarieämbetets arkiv 2/12 2011 kunde jag och arkivarien notera att någon slutrapport från undersökningen 1902 ej inkommit och sålunda ej arkiverats. Det innebar i sin tur att någon hänvisning till vart de angivna fynden tagit vägen ej fanns i arkivets katalog.

18-20* Plan af Stegeborgs äldsta ruin. Odaterad och osignerad, 3 sidor.

Språkligt att döma så är planen nedtecknade omkring år 1900. En sida är en kortfattad men detaljerad beskrivning till planskissen och ruinens utseende och en sida uppehåller sig mer kring dess förmodade historia.

19-21* Registerblad

20-22* Ett brev om 2 sidor från J F Wallberg, Spikenäs, daterat 15/2 1908, till E Ekhoff.

Förfrågan ang åtgärder på tornet mm vid Stegeborg.

21-23* Ett brev om 2 sidor från J F Wallberg, Spikenäs, daterat 16/2 1906, till E Ekhoff

Information om försäljning av kalkgrus.

22-24* En skuldförbindelse signerad Axel Öberg, Tegelladan, daterad 15/2 1906, och undertecknad även av J F Wallberg och Ivar Carlström.

Avser köp av kalkgrus.

23-25* Ett brev om 2 sidor från Axel Öberg, Tegelladan, daterat 20/12 1906, till Ekhoff.

Avser köp av kalkgrus.

24-26* Ett brev om 3 sidor från J F Wallberg, Spikenäs, daterat 23/12 1909 (?), till E Ekhoff

Brevet rör åtgärder på murarna mm vid Stegeborg och förslag om insamlande av medel.

25-27* Ett brev om 3 sidor från J F Wallberg, daterat 6/12 1906, till E Ekhoff.

Avser röjning på stora Stegeborgs ruin och om kalkgrus.

26-28* Ett brev om 1 sida från J F Wallberg, daterat 18/7 1905, till Ekhoff.

Avser begäran om visitation och om kontanter.

27-18* Ett brev, om 2 sidor, från J F Vallberg ställt till riksantikvarie H Hildebrand.
Odaterat.

Brevskrivaren undrar om det påbörjade arbetet med murarna skall fortsättas.
(71/1903)

28-29* Två kostnadsförslag om 3 sidor från A W Lundberg, Lund, daterade 4/9 1902, till
Kongl Vitterhets- och Historie- och Antiquitets Akademien i Stockholm.

Avser konservering av det äldsta slottet Stegebors ruiner.

29-30* 9 räkningar, notor, avseende olika former kostnader

Räkning från O Larsson, till Ingeniör Lindberg, bräder, daterat 12/8 1902

Nota kvitterad av C V Djurberg, avseende spik mm, daterat 26/7 1902

Nota kvitterad av Axel Odeen, avseende taxiskjuts för Lindberg, daterad 18/8 1902

Kvittens av J F W allberg, avseende nyttjande av båt mm, odaterad

Kvittens av Carl Pettersson avseende hyra av en stenkran, daterad 10/8 1902

Räkning avseende körning av stenkran mm, kvitterad av Axel Öberg, daterad 10/8

Nota kvitterad av Gurli (?) Rundström (?) avseende köp av korpar, odaterad

Räkning avseende spik mm, kvitterad av Z Ingvaldsson, för A W Lundberg, daterad den
12/? 1902

Fraktsedel för ångbåt, daterad 5/8 1902, avseende transport av plankor beställt av A W
Lundberg.

30-31* 3 avlöningslistor avseende utgrävningar av ”Folkunga-Stegeborg”

Lista 1: 25/7 – 2/8 1902

Lista 2: 4/8 – 9/8 1902

Lista 3: 11/8 – 18/8 1902

Listorna anger antal arbetade timmar per namngiven arbetare, timlön, totallön och
dessutom kvittens från varje person.

31-32* Kvittens avseende förvaring av utrustning, daterad 16/8 1902 och undertecknad av J F
Wallberg.

32-33* Tidningsurklipp från Södermanlands Nyheter daterad 13/8 1902.

Artikeln berättar om utgrävningarna av Vasa-borgen Stegeborg ledda av Lundberg. Läser man artikel dock så ser man att det är Skällviks borg det handlar om.

33-34* Brev från J F Vallberg till E Ekhoff, odaterat.

Avser begäran om information om när Ekhoff avser infinna sig.

34-35* Brev om 2 sidor från A W Lundberg, Folkunga Stegeborg, daterat 9/8 1902, till E Ekhoff.

Avser till en början ett beklagande av att Ekhoff ej infunnit sig för att "se de verkliga monumentala bevisen öfver murbräckorna i forntiden våldsamma kraft". Sedan en beskrivning över Folkunga-Stegeborg och slutligen en notering om att "Nordenskjölds planritning är alldeles oriktig" mm.

35-36* Ett brev om 4 sidor från Emil Ekhoff, Visby, daterat 1/8 1902, till ???

Handstilen är mycket svårläst varför en sammanfattning eller kommentar inte just nu delges.

36-37* Ett brev om 2 sidor från A W Lundeberg, Stegeborg, daterat 2/8 1902, till Emil Ekhoff.

Information om att han bl a fått pengar till att kunna utbetala lön, och dessutom en beskrivning över det pågående arbetet och rapport om fynd av ett mynt.

37-38* Ett brev om 1 sida från A W Lundberg, Stegeborg, daterat 29/7 1902, till Emil Ekhoff.

Avser begäran om att få pengar till lön och en kort beskrivning över arbetet.

38-39* Ett brev om 2 sidor från A W Lundberg, Stegeborg, daterat 28/7 1902, till Emil Ekhoff.

Beskrivning av arbetet som påbörjats kl 6 f m denna dag. Information om pengabehov, lån av skottkärror, reskap, plankort mm. Lån av en karta från fru Mannerstråle.

39-40* Ett notering om 1 sida om Gamla Stegeborg, daterad 23/7 1902, och troligen, av handstilen att döma, skriven av E Ekhoff.

40-41* Ett brev om 2 sidor från A W Lundberg, Lund, daterat 13/7 1902, till Emil Ekhoff.

En undran om besked om han skall utföra arbete rörande Stegeborg. Föreslår ett sammanträffande i Stegeborg med Ekhoff.

41-1*Brev om 2 sidor från N C Mörner, Herrborum, daterat 24/1 1900, till riksantikvarie H Hildebrand, Stockholm.

Han framför förslag, önskemål om att en sluttning på ”norra stranden om Stegeborgs slottsruin” bör vårdas. (83/1900)

42-16*Två skisser på detaljer för ”Äldre slottet Stegeborgs ruiner” 1902 resp planritning för detsamma av A W Lundberg. Båda avfotograferade av H Andersson 1928.

De avser med all säkerhet Skällviks borg.

43-17*Två fotografier av Skällviks borg fotade av Sigurd Göstring 1952.

Ög Skällviks k:a KB PB FF

44-42* 2 fotografier på relativt långt håll av Skällviks borg fotograferade 3/12 1970 av Bore Eriksson